

Mai Linh Tømmerås

# Utfordringer i barnevernets arbeid- En teoretisk oppgave om minoriteters og sosialarbeideres erfarte utfordringer innen barnevern

The visible challenges within child welfare- A  
theoretical thesis on minorities and social  
workers experiences within child welfare

Bacheloroppgave i Sosialt arbeid

Veileder: Ieva Salkauskiene

Mai 2022



Mai Linh Tømmerås

# **Utfordringer i barnevernets arbeid- En teoretisk oppgave om minoriteters og sosialarbeideres erfarte utfordringer innen barnevern**

The visible challenges within child welfare- A theoretical thesis on minorities and social workers experiences within child welfare

Bacheloroppgave i Sosialt arbeid  
Veileder: Ieva Salkauskiene  
Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet  
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap  
Institutt for sosialt arbeid



Kunnskap for en bedre verden





## **Forord**

Jeg er en sisteårsstudent som er i nå ferd med å skrive min bacheloroppgave i sosialt arbeid innenfor emnet BSA2900. Jeg har fått denne muligheten til å utføre et dypdykk innenfor et tema som jeg har på bakgrunn av mine egne praksiserfaringer, fått stor interesse for. Min bacheloroppgave har som formål å utforske de utfordringene barnevernet i Norge møter på i arbeid med etniske og nasjonale minoriteter, samt deres forhold og erfaringer i lys av disse utfordringene og maktendringer i arbeidet.

Jeg skal nå se tilbake på en periode som har vært lærerik, fordringsfull og av stor verdi for meg. Oppgaven jeg har skrevet har gjort denne våren meningsfull, og jeg vil ta med meg det jeg har lært under denne perioden videre inn i livet. Dette er følgelig en sluttoppgave som har krevd mye av meg, både faglig, tidsmessig og mentalt. Likevel kan jeg med stolthet se tilbake på en periode som har gitt meg kunnskap og erfaring.

Jeg vil rette en takk til prosessen av gruppeveiledninger i starten av emnet som har bidratt til forståelse og kritisk refleksjon som jeg tok med videre inn i min skriveprosess. Jeg ser tilbake på disse diskusjonene som har bidratt til min egen klarhet og vilje til å tenke kritisk til mine egne drøftinger i oppgaven.

Jeg vil til slutt rette en stor takk til min veileder gjennom denne perioden, Ieva Salkauskiene, som har under denne perioden bidratt med god veiledning, inspirasjon og lærerike diskusjoner for mitt arbeid. Dette har vært av stor betydning for meg og min oppgave, da jeg gikk inn i denne perioden med usikkerhet, og nå ser tilbake med en følelse av selvtillit og erkjennelse av mitt harde arbeid under denne prosessen. Jeg er svært takknemlig for all den tiden og arbeid Ieva har investert for å veilede meg.

Tusen takk!

Trondheim, mai 2022

## **Sammendrag**

Denne oppgaven tar for seg de utfordringene som finnes i barnevernet og dets arbeid med etniske og nasjonale minoriteter. Oppgaven belyser disse utfordringene ved hjelp av Bourdieu og Foucaults maktperspektiv, for å undersøke hvordan utfordringene er med på å endre maktforholdene mellom barnevernet og minoritetsfamiliene. Oppgaven bruker eksisterende litteratur for å belyse oppgavens tematikk. Makt er et veldig sentralt begrep innenfor sosialt arbeid. For å kunne på best mulig måte hjelpe andre, er det viktig som sosialarbeider å ha forståelse for hvordan utfordringer som dukker opp kan være med på å endre maktsituasjonen for deg som hjelper og de som hjelpetrengende. Utfordringer som innebærer kommunikasjon og kultur kan i stor grad være med å påvirke barnevernets arbeid med minoritetsfamilier. Tolkeproblemer, misinformasjon, og kulturforståelse er med å påvirke situasjonen. Hvordan disse utfordringene er med på å skape avstand eller forståelse for barnevernet og familiene, påvirker også maktforholdet. Med bruk av ulike maktperspektiv, belyser jeg hva utfordringer kan gjøre med maktrelasjonen, og mulighetene makt kan gi for de relasjonene som bygges.

## **Abstract**

This paper has taken a stand on the visible challenges in the Norwegian child welfare, and its work with both ethnic and national minorities. The thesis sheds a light upon these challenges through the theoretical framework of Bourdieu and Foucault. Understanding the power-dynamic that variates between challenges and power, could give a broader understanding of how these challenges affect the relationship between child welfare and minorities. The power to define, and to decide is very important within social work. Inspiration from the works of literature review has been used as a method to look at the subject of this thesis. It is important for social workers to know, and to understand what challenges do to minorities, and how power-dynamics within the relationships can change the affiliation between child welfare and minorities. Challenges that families encounter within the works of child welfare include an element of both communication and culture. Challenges such as translation, misinformation, and cultural differences have an influence on the situation. How these challenges contribute to enlarge the gap between minority and majority, or help minimizing the gap, is of importance to understand as a social worker. By using different perspectives on power, I will shed a light upon these challenges, and what power does to the relationship between child welfare and the minorities.

# Innhold

Forord.....	i
Abstract .....	ii
Sammendrag .....	ii
<b>1.0 Introduksjon .....</b>	<b>1</b>
<b>1.1 Bakgrunn for valg av tema og introduksjon av problemstilling.....</b>	<b>1</b>
<b>1.2 Relevans for sosialt arbeid.....</b>	<b>2</b>
<b>1.3 Kontekstbeskrivelse .....</b>	<b>3</b>
<b>1.4 Avgrensning av oppgaven.....</b>	<b>4</b>
<b>1.5 Oppgavens disposisjon .....</b>	<b>4</b>
<b>2.0 Metode .....</b>	<b>5</b>
<b>2.1 Litteratursøk som metode .....</b>	<b>5</b>
<b>2.2 Søkestrategi.....</b>	<b>6</b>
<b>2.3 Forskningens relevans.....</b>	<b>7</b>
<b>2.4 Litteraturens pålitelighet og kildekritikk .....</b>	<b>7</b>
<b>3.0 Teoretiske perspektiver .....</b>	<b>9</b>
<b>3.1 Makt og sosialt arbeid.....</b>	<b>9</b>
<b>3.1.1 Bourdieus maktperspektiv .....</b>	<b>10</b>
<b>3.1.2 Foucaults maktperspektiv .....</b>	<b>10</b>
<b>3.2 Minoritetsfamilier i Norge.....</b>	<b>11</b>
<b>3.2.1 Asylsøkende familier .....</b>	<b>11</b>
<b>3.2.2 Romfamilier .....</b>	<b>13</b>
<b>4.0 Hovedtrekk i valgt litteratur .....</b>	<b>15</b>
<b>4.1 Asylsøkende barn -og foreldres erfaringer med barnevernet.....</b>	<b>15</b>
<b>4.2 Kommunikasjon og kultur som bristepunkt .....</b>	<b>16</b>
<b>4.3 Frykten i roms misforståelser .....</b>	<b>16</b>
<b>5.0 Diskusjon.....</b>	<b>17</b>
<b>5.1 Barnevernet og minoritetsfamiliene; finnes det likheter? .....</b>	<b>17</b>
<b>5.2 Forholdet mellom barnevernet og minoritetene.....</b>	<b>19</b>
<b>5.3 Makt og Hjelp, hvordan bidrar utfordringene til ulik maktbalanse?.....</b>	<b>21</b>
<b>5.4 Minoritetenes utfordringer i lys av Bourdieu.....</b>	<b>21</b>
<b>5.5 Minoritetenes utfordringer i lys av Foucault.....</b>	<b>23</b>
<b>5.6 Lys i enden av tunellen?.....</b>	<b>24</b>



<b>6.0 Avslutning</b> .....	27
<b>6.1 Avsluttende refleksjoner</b> .....	27
<b>Referanser</b> .....	29
<b>Vedlegg I Søkelogg</b> .....	33

# 1.0 Introduksjon

## 1.1 Bakgrunn for valg av tema og introduksjon av problemstilling

Barn med minoritetsbakgrunn har lenge vært overrepresentert i statistikken for barnevern, både når det gjelder hjelpetiltak og omsorgsovertakelser (Berg et al., 2017). Statistikk fra SSB viser at antallet barn og unge med barnevernstiltak var 52862 i 2020 (SSB, 2021). Av disse tallene, var antall barn med innvandrerbakgrunn 7655, mens norskfødte barn med foreldre av innvandrerbakgrunn var på 7212 (SSB, 2021).

Tallene ovenfor er blitt for mange et virkelighetsbilde for minoritetsfamilier i Norge. Dette har ført til at barnevernet har fått et dårlig rykte og kritikk ifra innvandremiljøene, da de har en opplevelse av at barnevernet griper inn oftere i familier med minoritetsbakgrunn enn andre familier (Berg & Paulsen, 2021). En kan stille seg spørsmål til hvorfor barnevernsstatistikken blant minoriteter er så høy. Om det er på bakgrunn av for liten kulturforståelse, eller mangel på kommunikasjon, har det likevel ført til kritikk av barnevernets arbeid i slike saker, og store utfordringer for både barnevernet og brukerne.

Høsten 2021 hadde jeg min praksisperiode innenfor barnevernet i Trondheim kommune. Under denne perioden fikk jeg større interesse for oppgavens tematikk: barnevernets arbeid med minoriteter. Jeg fikk oppleve på nært hold dynamikken og forholdet mellom barnevernet og brukerne, og et innblikk i en hverdagspraksis jeg kun hadde statistikk på. Det å få se hvordan det er å jobbe i saker der barrierer kan hindre både forståelse og relasjon, vekket en interesse i å erverve kunnskap og forståelse av et virkelighetsbilde som jeg ikke hadde et forhold til. Under min praksisperiode ble jeg både frustrert og overrasket over de utfordringene som befant seg, og den mangelen på løsninger for å fikse de. Det inspirerte meg til å ville se på hva litteratur og forskning sier om tematikken, som deretter førte til oppgavens problemstilling:

*«Hvilke utfordringer finnes i barnevernets arbeid med etniske og nasjonale minoriteter sett i lys av ulike maktperspektiver?»*

## 1.2 Relevans for sosialt arbeid

I FOs yrkesetiske grunnlagsdokument er det stadfestet at profesjonsutøvere i sosialt arbeid skal handle ut ifra humanistiske verdier (FO, 2019). FNs menneskerettigheter, og andre internasjonale konvensjoner er utgangspunktet for de verdiene og forpliktelsene sosialarbeidere har i det yrkesetiske grunnlagsdokumentet. En av disse verdiene omhandler anerkjennelsen av ulikhet og ikke-diskriminering. Dette innebærer at arbeid innen helse- og sosialfag skal ta hensyn til forskjellene som vi har i samfunnet. Det betyr at profesjonsutøvere skal unngå urimelig forskjellsbehandling på bakgrunn av etnisitet, kultur, religion og språk (FO, 2019).

Som sosialarbeider jobber man med å hjelpe personer i vanskelige livssituasjoner (Berg et al., 2015). Derfor er det viktig at man i sitt arbeid ikke bruker dette som unnskyldning for urimelig forskjellsbehandling. Integrering er et av de elementære begrepene som beskriver forholdet mellom majoritet og minoritet (Haugen, 2019). Integreringsbegrepet må i sosialt arbeid forstås i form av de dimensjoner begrepet inneholder. Den kulturelle dimensjonen av integrering er svært viktig å ta betraktning til, da dette også inneholder en forståelse av verdier og normer.

Som tidligere nevnt, er en stor andel av barn i barnevernet av minoritetsbakgrunn, og en kan stille seg spørsmål til hvorfor barnevernsstatistikken er så høy. Om dette er fordi man tar beslutninger på bakgrunn av grunnleggende verdier i samfunnet, og ikke hensyn til de prinsippene sosialarbeideren skal følge, er uklart. Likevel er det som sosialarbeider viktig å forstå dette virkelighetsbilde som mange minoriteter i Norge opplever.

Å sørge for at arbeidet er i tråd med prinsipper som ligger for det yrkesetiske grunnlagsdokument, skaper grunnlaget sosialarbeideren trenger for å se om utfordringene i arbeidet dannes på bakgrunn av lite hensyn til verdier slik som ikke-diskriminering, som er derfor tematikken i denne oppgaven er relevant for sosialt arbeid.

### 1.3 Kontekstbeskrivelse

Siden oppgavens tematikk kan oppfattes som åpen i sin ordlyd, er det sentralt å gi en beskrivelse av begreper som er nødvendig å redegjøre for å se det helhetlige bildet. Det er tre begreper som må avklares, og gi kontekst til, for at en skal forstå hvorfor denne oppgaven skrives.

Minoriteter er hovedsakelig en gruppe som utgjør et mindretall i et lands befolkning (Berg, Flemmen, & Gullikstad, 2010). Vanligvis skiller man mellom etniske og nasjonale minoriteter. Siden denne oppgaven skal ta for seg både etniske og nasjonale minoriteter, er det viktig å avklare hva som definerer denne gruppen.

Det er mange måter en kan definere hva etnisk minoritet er. Av SSB vil dette innebære personer som immigrerer til Norge, eller personer født av foreldre som har immigrert til Norge (Lie, 2002). De utgjør et mindretall i befolkningen, og kan ha ulik kultur, språk og opphav enn majoritetsbefolkningen. Denne oppgaven bruker begrepet etnisk minoritet når den tar opp foreldre og barn innen barnevernet, som har immigrert til Norge. Selv om innvandrede minoriteter er et mer foretrukket begrep (Haugen, 2019), vil jeg i denne oppgaven bruke begrepet etnisk, ovenfor innvandrede, da det er «etnisk» som blir mest brukt i forskningen som er funnet. Oppgaven vil ta for seg de erfaringene asylsøkende familier har innen barnevernet, som representant for etniske minoriteter. Dette innebærer både flyktningeforeldres utfordringer med barnevernet, og asylsøkende barns erfaringer innenfor barnevernets omsorg.

Nasjonale minoriteter skiller seg fra gruppen etniske, da minoriteten defineres som etnisk, religiøs eller språklig minoritet med langvarig tilknytning til landet (St.meld. nr.15(2000-2001)). Norge anerkjenner fem nasjonale minoriteter; Skogfinner, kvener, rom, romanifolk og jøder (Lund & Moen, 2010). Samer er ikke ansett som en nasjonal minoritet da de er anerkjent som et urfolk (Douglas & Saus, 2019). Norge er folkerettslig ansvarlig for å bevare kultur, språk og mangfoldet til de nasjonale minoritetene (St.meld. nr.15(2000-2001)), i motsetning til etniske, som ikke har samme form for rettslig bevaring av egen kultur og identitet i Norge (Forente nasjoner, 2006, artikkel 30). Oppgaven skal ikke ta for seg alle fem nasjonale minoriteters erfaringer, men heller rette fokuset mot romfamilier som representant. Deres erfaringer rundt utfordringer innen barnevernet vil bli vektlagt i denne oppgaven. På bakgrunn av forskningen funnet for oppgaven, vil romfamiliers erfaringer hovedsakelig være basert på romforeldres erfaringer med barnevernet.

## **1.4 Avgrensning av oppgaven**

På bakgrunn av oppgavens problemstilling, vil det være gunstig å avgrense oppgavens tematikk da problemstillingen kan forstås som overordnet. Jeg vil svare på oppgavens problemstilling ved hjelp av delspørsmålene, «*hvilke likheter og forskjeller finnes i minoritetenes og sosialarbeidernes erfarte utfordringer?*» og «*på hvilken måte er makt med å synliggjøre maktforholdet og utfordringene på?*».

Begrepene etniske og nasjonale minoriteter dekker en stor andel ulike folkegrupper. Siden minoritetsgruppene kan ha forskjellig erfaringer, har jeg i denne oppgaven valgt asylsøkende familier og romfamilier som representanter av minoritetene. Dette er for at det skal være lettere for oppgavens omfang å se likheter og forskjeller mellom minoritetene og barnevernet.

Videre vil oppgaven avgrenses ved å se på relevante deler av Bourdieu og Foucaults maktperspektiver for å se hvordan utfordringene som minoritetsfamiliene opplever, endrer på maktforholdet og relasjonen mellom bruker og barnevernet.

## **1.5 Oppgavens disposisjon**

Opgaven består av seks kapitler. Introduksjonen er inkludert som ett av kapitlene. Kapittel 2 skal gjennomgå oppgavens metode. I dette kapitlet vil jeg redegjøre for søkeprosessen brukt for denne oppgaven. Jeg vil vise til hvordan oppgavens litteratur ble valgt, og drøfte hvilke begrensninger valgene jeg har tatt innebærer. Jeg vil også vurdere påliteligheten ved informasjonen som jeg har funnet. Kapittel 3 vil kort introdusere makt i lys av brukermedvirkning og empowerment, og deretter se på hovedtrekkene i Bourdieu og Foucaults maktperspektiv. Videre vil jeg gjennomgå romfamilier og asylsøkende familiers ståsted i Norge som minoritet. Kapittel 4 tar for seg hovedtrekk i valgt litteratur som ble funnet i metoden. I kapittel 5 vil jeg diskutere de utfordringene barnevernet, og familiene har erfart, for å se om det finnes likheter og forskjeller mellom deres opplevde erfaringer. Jeg vil videre se på hvordan utfordringene påvirker forholdet mellom barnevernet og familiene, samt hvordan makten i forholdet mellom barnevernet og minoritetsfamiliene endrer seg grunnet utfordringene som oppstår i arbeidet. Avslutningsvis vil jeg oppsummere hovedpunktene for oppgaven.

## **2.0 Metode**

Metode er definert som redskaper en bruker når man ønsker å undersøke et fenomen. Det betyr at metoden er det som hjelper oss å samle inn relevant informasjon en trenger for å finne svar på problemstillingen sin (Dalland, 2017). Dette er en teoretisk oppgave, hvor jeg har brukt litteraturstudieelementer som valgt metode for å besvare problemstillingen min.

### **2.1 Litteratursøk som metode**

I litteraturstudie anvender man eksisterende informasjon, i form av skriftlige kilder som et valgt grunnlag for datainnsamling (Dalland, 2017). Som metodisk redskap i en litteraturstudie, brukes kildekritikk for å vurdere den litteraturen en har valgt for å besvare sin problemstilling (Dalland, 2017). Da dette er en teoretisk oppgave som er litteraturbasert, vil oppgavens metode ta inspirasjon fra litteraturstudier.

En må kunne vurdere påliteligheten for den litteraturen som er valgt, i tillegg til å se på relevansen og konteksten til litteraturen for å forstå hvorfor litteraturen er pålitelig, og hvorfor litteraturen kan gi et svar på problemstillingen. Ved litteraturstudie, bruker man eksisterende litteratur med informasjon som ikke er spesifikt skrevet for å besvare ens egen problemstilling (Dalland, 2017). Derfor er det viktig å se på konteksten rundt litteraturen for å forstå hvorfor litteraturen er skrevet, hva slags påvirkning konteksten har for litteraturen, og deretter vurdere om den likevel vil være en pålitelig kilde å bruke for ens egen oppgave.

Jeg har ikke hatt muligheten til å utføre egen forskning, og har derfor valgt å basere oppgaven på eksisterende forskning rundt valgt tema som var tilgjengelig i de databasene jeg har brukt.

## 2.2 Søkestrategi

Under utarbeidelsen av en prosjektskisse, utførte jeg et pilotsøk hvor jeg hadde som formål å finne relevant litteratur om temaet barnevernsarbeid med minoritetsfamilier. Jeg utførte ett søk i NTNU Oria med søkeordene «barnevern» og «minoritet». Jeg begrenset søket videre med kriterier slik som fagfelleverderte tidsskrift, og fra perioden 2010-2021. Dette resulterte i 28 artikler, hvorav fem ble lest og brukt i utarbeidelsen av en prosjektskisse og problemstilling. Artiklene ble ikke brukt for videre arbeid med oppgaven.

For oppgaven foretok jeg søk i tre elektroniske databaser som jeg fant relevante for sosialt arbeid. Jeg brukte NTNU Oria, Idunn og Social services abstracts for å innhente litteratur. Databasen som var mest relevant var Social services abstracts. Den har skilt seg ut da den har gitt meg mest relevant forskning og litteratur innenfor sosialt arbeid.

Alle søkene har blitt foretatt med inspirasjon fra PCO (population, context, outcome) som ble revidert fra Pico-skjema (Dysthe, 2016), i tillegg til bruk av søkekriterier. Jeg valgte å begrense mitt søk etter fagfelleverderte, eller «peer reviewed» litteratur, samt en begrensning på periode fra år 2010-2021. Dette er på bakgrunn av at jeg ville anskaffe litteratur som var relevant både akademisk sett og tidsmessig da eldre litteratur kan være utdatert, eller mindre relevant for dagens barnevern og de utfordringene minoritetsfamiliene møter på.

Søkeordene jeg har benyttet meg mest av i databasene, er nøkkelord som «minoritet», «barnevern», «child welfare» og «minority». Siden jeg har avgrenset min problemstilling til å omhandle asylsøkende familier og romfamilier, har jeg valgt å bruke søkeord som eksempelvis «enslige mindreårige asylsøkere», «immigrant», «rom folket» og «romanian people» i databasene. Prosessen av søk fremgår av vedlagt søketabell. Søketabellen inneholder dato for søk, database, søkeord, antall treff og valgt litteratur.

I skriveprosessen har jeg foretatt meg av håndsøk av litteraturlister fra bøker på biblioteket. Der har jeg funnet relevante artikler som var aktuelt for mitt tema. Videre har jeg gjennom tidligere pensum, samt artikler tipset om av veileder, funnet fram til litteratur aktuelt for temaet. Litteratur brukt i kapittel 3 om teoretiske perspektiver vil hovedsakelig være basert på sekundære kilder når oppgaven tar opp maktperspektiv som tema. Dette er fordi maktperspektivene kan være komplekse, og jeg har derfor brukt pensumlitteratur for å skaffe et overordnet blikk på tematikken for oppgavens omfang.

## **2.3 Forskningens relevans**

For å inneha en forståelse for hvilke utfordringer minoritetsfamiliene erfarer i møte med barnevernet, må en se på hva forskning sier om tematikken, og hvilke erfaringer både brukergruppen og sosialarbeiderne har av slikt arbeid. Derfor er mye av forskningen brukt basert på kvalitative studier som innebærer minoritetenes og sosialarbeidernes egne erfaringer av opplevde utfordringer i barnevernet. Erfaringene fra begge parter er blitt representert i de kvalitative forskningsartiklene brukt for oppgaven, som er derfor forskningen er relevant for min oppgave.

## **2.4 Litteraturens pålitelighet og kildekritikk**

Mine søk har blitt utført med søkekriterier. Kriterier, slik som fagfellevurderte tidsskrift, er med på å styrke artiklens pålitelighet. Tidligere pensum valgt av emneansvarlige vil også styrke litteraturens pålitelighet. Det samme gjelder for kriterier angående årstall, da eldre artikler kan være utdaterte og dermed ikke relevante for oppgavens omfang. Likevel vil jeg presisere at denne oppgaven tar for seg noe litteratur som faller utenfor søkekriteriet mitt om årsperiode, da jeg ser på litteraturen funnet ved handsøk som relevant.

Forskning gjort på dette temaet er gjennomført i Norge, England og USA. England, på lik linje med Norge er en europeisk velferdsstat, som kan gjøre det enklere å relatere forskningen opp mot norske forhold. Likevel stilles engelsk forskning kritisk opp mot det norske da velferdssystemene i landene er ulik oppbygd, og kan ha et annet utfall av erfaringer. En kan også stille seg kritisk til artikler der en sammenligner med USA. Spørsmålet om kulturforskjellene mellom Norge og USA blir for store, er viktig å se på når det gjelder forskningens pålitelighet. Likevel kan forskningen være relevant da det er mulighet for at erfaringene minoritetene opplever kan være av lik art. Det samme gjelder for sosialarbeiderne da de også kan ha lignende erfaringer, selv om kulturforskjellene mellom USA, England og Norge er annerledes.





## 3.0 Teoretiske perspektiver

### 3.1 Makt og sosialt arbeid

Makt er til stede i de fleste relasjoner mellom sosialarbeider og bruker, men makt utøvd i hjelperelasjoner er ofte tilslørt (Skau, 2016). Maktaspektet kan være usynlig i begrep som «omsorg», «behandling», og «hjelpeapparat». Dette kan gjøre det vanskelig for brukere å beskytte seg mot maktmisbruk (Mattsson, 2014), da en ikke ser maktforholdet i lys av hjelpen. Videre kan det være vanskelig for sosialarbeidere å erkjenne de mulighetene og begrensningene makt har, som påvirker deres muligheter for å hjelpe (Skau, 2016). I barnevernet vil forholdet mellom makt og hjelp være utfordrende (Skau, 2017). Derfor er det også viktig når man tar opp makt i sosialt arbeid, hvordan man kan hjelpe i makt og avmaktssituasjoner.

Brukermedvirkning er et sentralt begrep innen sosialt arbeid, og omhandler at brukere innen helse- og velferd skal få medvirke og ha innflytelse på egen situasjon (Berg et al., 2015). Brukermedvirkning er til for at en skal kunne påvirke sine egne omgivelser for å bedre egen mestring og innflytelse. Dette fører til en myndiggjøringsprosess som fremmer deltakelse, som Arnstein betegner som viktig når en ser på brukermidvirkning i lys av makt (Seim & Slettbø, 2007).

Empowerment er mangfoldig, og innebærer både brukermidvirkning, mestring, myndiggjøring og mobilisering i sin begrepsforståelse (Tveiten & Boge, 2014). Hovedideen med empowerment er omfordeling av makt. Makt gir assosiasjoner til dominans og undertrykkelse, og er derfor viktig å se relevansen mellom makt og empowerment, da begrepet har makt som sin kjerne (Tveiten & Boge, 2014). Askheim henviser til hvordan empowermentbegrepet er knyttet opp mot personer i avmaktssituasjoner, og hvordan en kan komme ut av den (Askheim, 2012). Derfor er det viktig å ta i betraktning empowerment når en skal diskutere makt i sosialt arbeid.

### **3.1.1 Bourdieus maktperspektiv**

Mange av Pierre Bourdieus empiriske verk er anerkjent som analyser av ulike former for dominans og undertrykkelse (Bugge, 2002). Bourdieus grunnleggende visjon var å avdekke hvordan maktforhold ikke nødvendigvis forstås som makt, men oppfattes som fri for makt. Ved dette, prøvde han å vise til hvordan makt kan være tilstedeværende i sosiale relasjoner der en ikke tenker over maktforholdet i relasjonen.

Bourdieu brukte kapital som en sentral del av å forstå makt i de sosiale relasjonene man danner. Kapital kan i korte trekk beskrives som sosiale ressurser som er tillagt verdi av samfunnet (Bugge, 2002). Kapital kan deles i kulturell, økonomisk og sosial kapital, som i kraft av sin verdi vil være i stand til å skape, forsterke eller opprettholde ulikheter. Kapitalen må være verdsatt og anerkjent for at det skal være i stand til å gi et individ makt til å forsterke sin posisjon i sosiale relasjoner (Bugge, 2002). Bourdieu brukte kapital som et argument for dannelsen av maktrelasjoner. Han argumenterte for at et individs tilgang til kapital fastsetter aktørens objektive muligheter og begrensninger for handling.

I Bourdieus sentrale verk, *Reproduction in Education, Society and Culture*, som han skrev i lag med Jean-Claude Passeron, formulerte han teorien om symbolsk vold (Wilken, 2008). Med dette, definerte Bourdieu symbolsk vold som makten et individ/institusjon har til å få en bestemt virkelighetsforståelse til å fremstå som sann og objektiv. Bourdieu henviste til symbolsk makt som en usynlig form for makt, der de som er involvert ikke har en forståelse for at det finnes sted maktutøvelse (Wilken, 2008). Symbolsk makt er makten til å definere, som også gir individet makt til å få ting til å eksistere.

### **3.1.2 Foucaults maktperspektiv**

Michel Foucault var en fransk filosof kjent for den store innflytelsen han hadde på filosofien (Hammer, 2021). Blant sine verk var Foucault anerkjent for det maktperspektivet han formulerte.

Et av Foucaults sentrale verk er *Overvåkning og straff* fra 1975, som er en studie om utviklingen av et mildere straffesystem i fengsler i stedet for de strenge rammene som var satt for kriminelle (Gutting & Oksala, 2021). Foucault argumenterte for hvordan en slik reform resulterer i en mer effektiv styring av kontroll. Han argumenterte videre for å se på dette aspektet i form av makt, og hvordan man kan se dette som en modell som kan overføres for å se på maktaspektene i andre samfunnssystemer slik som helse- og velferdssektoren. Ved dette maktperspektivet

prøver Foucault å vise til hvordan slike institusjoner og ulike teknikker som er utviklet på basis av et ufarlig grunnlag, endres i systemet og utøver disiplinær makt (Gutting & Oksala, 2021).

Foucault mente at et kjennetegn av moderne disiplinær makt i dagens samfunn, omhandler en persons manglende evne til å nå nødvendige standarder gitt av samfunnet. Dette viser til en illustrasjon av det moderne straffesystemet som omhandler å korrigere avvikende atferd (Gutting & Oksala, 2021). Disiplin via påleggelse av spesifikke premisser og normer, er gjennomgående ideer som Foucault hevdet man kan se i en rekke ulike institusjoner i dag, slik som i utdanningssektoren eller medisinsk praksis.

Det Foucault kalte for Undersøkelsen, er et eksempel der en bruker hierarkiske observasjoner og dømmekraft (Gutting & Oksala, 2021). Han argumenterte for at dette viser forholdet mellom makt og kunnskap, da Undersøkelsen kombinerer stadfesting av makt, og forståelse av hva som er sannhet. Et vanlig eksempel av Undersøkelsen er legen og pasienten. Foucault forklarte dette med at en part fremkaller det de har forståelse for som sannhet (legen forteller pasienten om helsetilstanden deres), og deretter bruker dette for å kontrollere atferden hos den andre part (gir pasienten et behandlingsforløp de mener er rett). Det Foucault prøvde å få frem med dette er at kunnskap kan ses som et maktinstrument. Kunnskap og makt kan være adskilt, men Foucaults poeng med dette maktperspektivet, er å gi den forståelsen av at kunnskap kan gi makt, og makt gir kontroll.

## **3.2 Minoritetsfamilier i Norge**

### **3.2.1 Asylsøkende familier**

Barnevernet har lenge blitt kritisert for manglende kulturforståelse og kommunikasjon med innvandrerbefolkningen. De har blitt kritisert av innvandrer miljøene som har ført til mye mistillit for barnevernet (Berg & Paulsen, 2021).

Den etniske minoritetsbefolkningen i Norge er sammensatt av en rekke dimensjoner. Forskjellig språk, kultur, utdanning, livssyn og tilhørighet er med på å gjøre denne gruppen mangfoldig. Med tanke på barnevernets arbeid med familier, blir barn av innvandrerbakgrunn overrepresentert i hjelpetiltak de får av barnevernet. Hjelpetiltakene omhandler for det meste reduserende tiltak for å øke sosioøkonomisk status innad i familiene.

I lys av denne gruppens levekårsfaktorer, er familiene sårbare, og preget av mange faktorer som peker mot sosioøkonomiske forhold. Levekårssituasjonen for store deler av innvandrerbefolkningen kan være preget av kort botid, ventetid og dårligere økonomi (Paulsen, Berg, & Michelsen, 2015).

Flyktninger utgjør 25% av innvandrere i Norge, og har flyktningerrelaterte faktorer som påvirker deres levekår i tillegg til sosioøkonomiske (Berg & Paulsen, 2021). For innvandrere med flyktningbakgrunn, vil krig og psykiske påkjenninger være en belastning for familien (Kalve & Dyrhaug, 2011). Noen flykter fra naturkatastrofer, krig eller grove brudd på menneskerettigheter. Selv om familiene er i sikkerhet ved mottak, vil de bli påvirket av følelsene av skam, skyldfølelse og redsel for det de har vært gjennom, og for den asylsøkerprosessen de skal inn i (Lien et al., 2019).

Flyktninger som kommer til Norge, kommer som asylsøkere. Ventetiden på asylprosessen er enda en slik belastning på familien, som er med på å gjøre denne gruppen mer sårbar. Mottakstilværelsen for de fleste asylsøkende familier er preget av stress, dårlig økonomi og uforutsigbar bosituasjon. Slike levekårsfaktorer kan være med å påvirke hele familiedynamikken, da foreldrene kan ha en opplevelse av å ikke ha kontroll over egen situasjon, som er med på å påvirke familielivet (Kalkman & Kibsgaard, 2019).

Enslige mindreårige asylsøkere er barn under 18 år som kommer til Norge uten foreldre, som søker beskyttelse. Det er barnevernet som har ansvar for omsorgen for disse barna, og er pliktig til å gi barna tilbud om opphold ved et omsorgssenter (Berg & Paulsen, 2021). Disse barna blir ofte beskrevet som sårbar, da mange under denne kategorien har opplevd traumatiske livshendelser i tidlig alder, slik som krig, flukt, fattigdom og tap av familie.

Flyktninger som ankommer Norge er en sammensatt gruppe, og det var ikke før 1980-tallet at enslige mindreårige asylsøkere ble omtalt som egen kategori innenfor flyktninggruppen (Berg & Paulsen, 2021). Antallet barn som ankommer Norge varierer på bakgrunn av flyktningestrømmer og flyktningpolitikken. I 2020 mottok UDI 89 asylsøknader fra denne gruppen (UDI, 2020). Ifølge tall fra SSB var antall enslige mindreårige asylsøkere under barnevernet plassert i foster – og beredskapshjem 12% i 2015 (Dalgard, Wiggen, & Dyrhaug, 2018). Likevel sier verken statistikken eller kommunenes rammer noe om hvordan barna opplever ivaretagelse av deres menneskeverd, og hvilke påkjenninger de opplever i asylsøkeprosessen som kan oppleves stressende og utrygg (Berg & Paulsen, 2021).

### **3.2.2 Romfamilier**

Romfolket består av rundt 700 personer, og er regnet som en av fem nasjonale minoriteter vi har i Norge (Berg & Paulsen, 2021). Rom er en marginalisert minoritet, og har siden 1800-tallet vært bosatt i Norge (Fævelen, 2016). Selv om romfolket er registrert som en av fem nasjonale minoriteter, har gruppen en svært marginalisert posisjon innenfor det norske velferdssystemet. Rom er den gruppen av nasjonal minoritet det norske samfunn er mest negative til, og dette har ført til problemer rundt diskriminering og sosioøkonomiske faktorer (Berg & Paulsen, 2021). Rom har en lang historie i Norge, og deres marginaliserte posisjon må ses i sammenheng med diskriminerings -og assimileringspolitikken.

I Norge ble det på 1800-tallet ført en assimileringpolitikk blant reisende minoriteter, der tiltak mot barn var et virkemiddel for bosetting og fornorsking av romfolket. Disse tiltakene om fornorsking, førte til at romfamilier flyttet i redsel for å bli assimilert. I 1927 ble tiltakene strengere, og sigøynerparagrafen i fremmedloven forbød minoriteten innreise til Norge (Fævelen, 2016). Assimileringspolitikken ført ovenfor romfolket og andre minoriteter fortsatte, og endte med at mange familier bestemte seg for å reise sørover i Europa for å unngå strenge assimileringstiltak. Selve politikken var sterkt rettet mot barn og unge. Barnevernstiltak rettet mot rombarn, var et redskap for å skille barna fra romanimiljøet, og var hovedsakelig i form av omsorgsovertakelser (Kvålseth, 2015). Politikken styringer mot barna for å oppnå kontroll var sterkt preget av diskriminering, rasisme og ekskluderende tiltak.

I en rapport fra Europarådet, hevdes det at 25% av norskfødte rombarn blir plassert i norsktalende fosterhjem (Berg & Paulsen, 2021). Ytterligere barn av denne gruppen er også i høyrisiko for å bli plassert. Dette tiltaket er blitt problematisert av Europarådet da dette ikke gir rombarna opplæring i sitt eget språk, kultur og religiøs tilhørighet, som viser ringvirkningene av den strenge politikken ført på minoriteten. Europarådet har kritisert Norge for mangelfull bevaring av både kultur og språk for romfolket, men hadde positive uttalelser for Norges behandling av borgere av nasjonal minoritet (Haugen, 2019).

Det var først i 1999 at romfolket ble ansett som en av Norges nasjonale minoriteter. Denne anerkjennelsen skulle styrke minoritetenes posisjon innenfor velferdssamfunnet, slik at minoritetsgruppen kunne bli møtt med likeverd og respekt (Fævelen, 2016). Dette skulle også bidra til at minoritetsgruppen fikk rettigheter for å vedlikeholde egen kultur og språk. Likevel er konvensjoner slik som Europarådets rammekonvensjon for vern av nasjonale minoriteter, og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, ikke like implementert i lovgivningen slik som det skulle ha vært for å overholde de forpliktelsene Norge har mot diskriminering og

forskjellsbehandling. Selv om rom er anerkjent som en nasjonal minoritet, var det aller først i 2015 at norske myndigheter beklaget for den strenge assimileringspolitikken som ble ført på folket (Fævelen, 2016).

## 4.0 Hovedtrekk i valgt litteratur

### 4.1 Asylsøkende barn -og foreldres erfaringer med barnevernet

En artikkel fra Skårdalsmo og Harnischfeger, henviser til en studie av flyktningbarn som ankom Norge før fylt 15år (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). I denne studien ble barna intervjuet om råd for sosialarbeidere som jobbet med flyktninger og asylsøkere. Råd er ikke utfordringer, men en kan tenke seg fram til at rådene gitt av barna, er på bakgrunn av deres erfaringer rundt utfordringer de har møtt i sin asylsøkeprosess.

Artikkelens hovedpunkt var at studien fant frem til fire gjennomgående råd blant barna som ble intervjuet. Det første rådet de hadde til sosialarbeiderne var å være snill med dem. Dette rådet dreide seg om at barna ville oppleve følelsen av å bli ivaretatt (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). Mange av barna har opplevd krig og flukt, med usikkerhet over sin egen og familiens fremtid. Dette har for mange av barna vært en skremmende situasjon, og kan potensielt være traumatiserende i den grad av psykiske påkjenninger. Derfor kan utfordringer rundt ivaretakelse og forståelse blant voksne ført til dette rådet.

Et annet relevant råd omhandlet hjelp. Flertallet av barna uttrykte et ønske om praktisk hjelp, slik som skolegang, kulturforståelse, språk, normer og regler. Det å få en forklaring på ting var viktig for mange av barna (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). En gutt forklarte spesifikt at det er en stor forskjell på om de voksne er flinke til å synliggjøre reglene for barna. Måten slikt blir håndhevet var viktig ifølge gutten, og kan bli ansett som motsetning til god kommunikasjon. *«Noen voksne pleier bare å sitte, og gjør ingenting. Men hvis noen tuller litt, og finner på noe morsomt, og leker litt og ikke sant. Da kan det være gøy, også kan du lære fort norsk»* (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017, s. 12).

En undersøkelse om etniske minoritetsforeldres oppfatninger av barnevernet, fortalte representanter at minoritetsmiljøene erfarer å ikke bli møtt med forståelse fra barnevernet når det gjelder verdiforskjeller (Fylkesnes et al., 2015). Mange av foreldrene i denne undersøkelsen hadde en oppfatning av at barnevernet ikke gikk i dialog med foreldrene. En forelder opplyste om at møtene var preget av enveiskommunikasjon, mens en annen hadde opplevelsen av å ikke bli inkludert i samarbeid rundt sitt eget barn. *«Barnehagen vil sende en melding hvis de ser noen feil eller problemer ... Før de snakker med deg, vil de snakke med barnevernet»* (Fylkesnes et al., 2015, s. 90)



Frykten for barnevernet i etniske minoritetsmiljø viser i denne undersøkelsen å være tilknyttet foreldrenes kunnskap og meninger som ikke blir etterspurt i arbeid med barnevernet. Dette fører til enveiskommunikasjon mellom minoritetsfamiliene og barnevernet.

#### **4.2 Kommunikasjon og kultur som bristepunkt**

Sosialarbeidere har også opplevde utfordringer i arbeidet med minoriteter. En studie basert på kvalitative intervju, viste at norske sosialarbeidere beskriver kommunikasjon som en utfordring (Kriz & Skivenes, 2010). Dette gjelder i situasjoner med og uten tolk. Videre beskriver sosialarbeidere at bruken av tolk kan føre til utfordringer rundt feilinformering, relasjonsbyggingen og økt grad av mistillit (Kriz & Skivenes, 2010).

I en annen studie ble det lagt vekt på kommunikasjonsutfordringer fremfor kulturelle av sosialarbeiderne. Denne studien vektla kommunikasjonsutfordringer i lys av tolkbruk. Det ble også nevnt kulturforskjeller som en utfordring, i den grad av hvor mye forståelse minoritetene har for norsk kultur og velferdssystem (Kriz & Skivenes, 2011). Et annet hovedpunkt fra denne studien viste at sosialarbeiderne var mer fokusert på kommunikasjon og kulturforskjeller som utfordring i sitt arbeid med minoriteter, mens i USA ble kulturforskjeller, sosioøkonomiske faktorer og diskriminering diskutert som typiske utfordringer som minoriteter opplevde (Kriz & Skivenes, 2011).

#### **4.3 Frykten i roms misforståelser**

I en studie om roms erfaringer med barnevernet, ble det fremstilt av semistrukturerte dybdeintervju, utfordringer som rom-representanter hadde innen barnevernet. Den første utfordringen var overordnet mistillit til barnevernet og Norge som velferdsstat. Informanter uttrykte at redselen for barnevernet var forbundet med negative erfaringer fra andre velferdsinstitusjoner slik som skoler og barnehager (Kvålseth, 2015). «*Vi er jo vant med at folk ringer politiet eller melder til barnevernet, men det gjør jo at vi ikke har noe tillit igjen*» (Berg & Paulsen, 2021, s. 64).

Andre utfordringer som informantene erfarte, omhandlet kultur og kommunikasjonsuttrykk. Informantene formidlet i studien at familieroller innen romkultur er annerledes, og at konflikter oppstår fordi sosialarbeiderne mangler forståelse for det romske familieliv. Studien påpekte at kulturelle praksiser og uttrykksmåter ble misforstått og brukt mot dem i barnevernsarbeidet. «*... Vi har dette her stygge språket. At vi truer barna våre. Men det betyr ikke noe alvor i det.*» (Berg & Paulsen, 2021, s. 69).

Videre mente sosialarbeidere at kulturforskjeller var en synlig utfordring i arbeidet med minoriteten. En sosialarbeider viste til utfordringen i lys av barnevernets verdier, og at ulike handlinger blant familiene ble unnskyldt grunnet kulturbegrepet (Fævelen, 2016). Sosialarbeideren forklarte at de kulturelle forskjellene var annerledes i forhold til majoritetssamfunnet, og at dette kunne føre til kulturelt betingede problemer. «*Jeg tror de er nødt til å gi slipp på noe av det som er deres eget, for å få det bedre...*» (Fævelen, 2016, s. 20).

## **5.0 Diskusjon**

Hovedtrekkene i litteraturen funnet for denne oppgaven viser til at informanter blant barnevernet og minoritetsfamilier har erfarte utfordringer i barnevernsarbeid. Dette stiller et spørsmål på om det finnes likheter i disse utfordringene som familiene og sosialarbeiderne opplever.

### **5.1 Barnevernet og minoritetsfamiliene; finnes det likheter?**

Litteraturen for oppgaven viser til at det overordnet ser ut som at både minoritetene og sosialarbeiderne opplever kommunikasjon og kulturforståelse som utfordringer. Likevel ser det ut som at det finnes en del ulikheter i hvordan utfordringene blir opplevd av partene.

Artikkelen til Skårdalsmo og Harnischfeger, viser at kommunikasjon og hensyn var hovedutfordringene som asylsøkende barn erfarte innen barnevernet (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). Mange av barna har opplevd traumatiske hendelser før asylprosessen. Mange kommer fra krig eller konflikt, som kan påvirke barna i ettertid. Barn som gjennomgår dette før de kommer som asylsøker har et behov for å bli ivaretatt. Omsorg, hjelp og ivaretagelse er viktig for at barna skal ha best mulig grunnlag for sin fremtid.

Deres erfaringer rundt kommunikasjon som utfordring var preget rundt praktisk hjelp. Den måten sosialarbeideren kommuniserer med barna på, er viktig for både deres forståelse rundt deres nye hverdag, men også for deres ivaretagelse og omsorg. Kommunikasjonen kan bli påvirket av de psykiske påkjenningene de har fått i løpet av sin reise. Disse psykiske belastningene kan komme frem til overflaten når barna finner seg til ro, men kan utløse følelser og væremåter som er vanskelige å overse i dialog. Det er i slike situasjoner det er viktig for sosialarbeider å vise omsorg og forståelse for å kommunisere godt med barna.

Kommunikasjonsutfordringer ble også nevnt av flyktningeforeldre, men omhandlet at barnevernet ikke går i dialog med foreldrene. Mange av foreldrene opplevde at kommunikasjonen ble erfart som enveis, og at dette preget forholdet. Foreldrene følte at dialogen foregikk mellom velferdsinstitusjonene, og ikke direkte med foresatte som var involvert. Slike utfordringer i kommunikasjon kan føre til diskriminerende praksiser i arbeidet, som også var en utfordring foreldrene av denne undersøkelsen erfarte (Fylkesnes, et. al, 2015).

Utfordringer angående kommunikasjon er viktig å erkjenne med tanke på maktforholdet mellom sosialarbeideren og minoritetene. Malum viser til viktigheten av at kommunikasjonen mellom sosialarbeideren og minoriteter er preget av forståelse av hva brukerne sier, og ikke av stereotypisk kunnskap om gruppen sosialarbeideren kan fra før av (Manum, 2015).

Romfolket har også i barnevernsarbeid hatt utfordringer gjeldende kommunikasjon. Likevel er denne utfordringen annerledes, da deres utfordringer er på bakgrunn av uttrykksmisforståelser.

Informantene fra romfolket viste til at kulturelle uttrykk, blir ofte misforstått innen barnevernet og brukt mot dem. I slike situasjoner er det viktig at sosialarbeideren viser kultursensitivitet, da mange ord og uttrykk ofte er påvirket av kulturelle og samfunnsmessige faktorer (Berg & Paulsen, 2021). Oversatte ord og uttrykk kan få en annerledes betydning uten kulturell kontekst. En mulig forklaring kan være at uttrykk som er brukt i romkultur blir oversatt bokstavelig, som for en sosialarbeider kan virke mer brutalt enn det nødvendigvis er. Her er det også viktig for sosialarbeideren å vise kultursensitivitet da språk er kulturelt preget, som er derfor det er viktig å vise hensyn til hva uttrykkene egentlig betyr i original kontekst.

Videre har sosialarbeidere uttrykt utfordringer i arbeidet med minoritetene. Disse utfordringene handler også om kommunikasjon og kultur, men har fokus på andre faktorer enn det minoritetsfamiliene vektlegger.

Kriz og Skivenes nevner at kommunikasjon kan være en utfordring sosialarbeiderne opplever i sitt arbeid. Likevel har sosialarbeiderne lagt vekt på at kommunikasjonsutfordringer omhandler hovedsakelig tolkbruk, og problemer dette kan forårsake. Utfordringene rundt tolkbruken var varierte, men hovedsakelig handlet dette om feil oversettelse. Dette kan lede til usikkerhet for begge parter, da ingen vet om hva det er som tolken oversetter. Dessuten kan mye informasjon falle utenfor ved bruken av tolk. Informantene fortalte om at de har opplevd å spørre om ting, eller hører at brukeren forteller en lang historie, men får oversatt kun noen få setninger tilbake. Dette kan være problematisk da informasjonen sosialarbeideren får oversatt, er grunnlaget for saksbehandlingen videre (Kriz & Skivenes, 2010).

En annen utfordring ved bruk av tolk omhandlet relasjonsbyggingen. Noen informanter uttrykte et misbehag angående relasjonsbyggingen med minoritetene når det ble brukt tolk. Dette på bakgrunn av at det påvirker relasjonen, samt skaper en fysisk språkbarriere som gjorde det vanskeligere å etablere kontakt for både familiene og sosialarbeideren. Dette kan gjøre det vanskeligere å skape tillit til hverandre og opprettholde en god relasjon.

Utfordringer rundt kultur ble også nevnt av sosialarbeiderne. Likevel ble dette beskrevet ulikt i forhold til minoritetsfamiliene. Sosialarbeiderne uttrykte at utfordringer knyttet til kultur, omhandlet hovedsakelig mangel på forståelse av norske verdier og kultur, og at dette skaper problemer da minoritetene ikke forstår hvorfor barnevernet blir innblandet (Kriz & Skivenes, 2011). Noen informanter henviste til at de har forståelse for kultur, men at ulike faktorer ikke burde bli unnskyldt grunnet kulturell verdi, da verdiene rundt barnets beste er det som vil bli vektlagt (Fævelen, 2016).

Disse funnene viser til at det finnes utfordringer rundt kultur og kommunikasjon, som både minoritetsfamiliene og sosialarbeiderne opplever i barnevernets arbeid. Likevel ser det ut som at det finnes noen ulikheter i opplevelsene av kultur -og kommunikasjonsutfordringer. Mange av informantene gav uttrykk for at utfordringene omhandlet enten kultur eller kommunikasjon, men opplevelsen og forståelsen av hva som blir ansett som utfordringer, er annerledes for etniske og nasjonale minoriteter, samt sosialarbeiderne innen barnevernet.

## **5.2 Forholdet mellom barnevernet og minoritetene**

På bakgrunn av de utfordringene som minoritetene og sosialarbeiderne møter i barnevernets arbeid, ser det ut som at utfordringene kan være en stressor på relasjonen. Dette reiser et spørsmål på om utfordringene er med å påvirke forholdet mellom minoritetene og barnevernet.

Den første stunden i Norge kan virke vanskelig og tung for asylsøkere. Barnevernet skal gi hjelp og omsorg til enslige mindreårige asylsøkere, men på bakgrunn av de utfordringene som oppstår, kan dette påvirke relasjonsbyggingen. Flere av informantene ga uttrykk for at tillit og mistillit var preget av om kommunikasjonen var god (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). Watters påpeker hvordan en mistillitskultur oppstår når barn ikke føler at de blir tatt på alvor av sosialarbeiderne (Watters, 2013). Noen informanter følte at det ble et mer tillitsfullt forhold mellom barna og sosialarbeideren hvis de tok initiativ til uformelle samtaler. Humor og latter var noe som gjorde det lettere for informantene i å føle seg betrygget. Slike faktorer hjelper i å gjøre kommunikasjonen enklere. Likevel opplevde andre barn i undersøkelsen mye mistillit, da

noen sosialarbeidere ikke viste forståelse for barnas situasjon. Dette kan gjøre det vanskeligere for barna å forstå verden rundt seg, som videre kan øke mistilliten for barnevernet.

Foreldre med innvandrerbakgrunn har egne opplevde vansker innen barnevernet. Dette kan forårsake en større mistillit for barnevernet. Avstanden mellom foreldrene og barnevernet blir større hvis kommunikasjon og tillit ikke er til stede i relasjonen. Som nevnt i undersøkelsen til Fylkesnes et al, er det mye frykt i samhandlingen mellom foreldrene og barnevernet. Siden barnevernet ikke har det beste ryktet i innvandrer miljøene, kan negative assosiasjoner og frykt være sterkt tilknyttet deres samhandling. Foreldrene i denne undersøkelsen presiserte at frykten i seg selv ikke er knyttet opp mot egne erfaringer, men at det er en samlet oppfatning blant etniske minoritetsfamilier på generell basis (Fylkesnes et al., 2015).

Romfamilier har også negative erfaringer tilknyttet samhandlinger med barnevernet. Likevel kan roms mistillit for barnevernet ses i sammenheng med den strenge assimileringspolitikken som ble ført på minoriteten. Historisk sett har rom vært bosatt i Norge lenge. Assimileringspolitikken innebar strenge tiltak for romfamilier, som vedvarte i over flere år. I artikkelen til Fævelen, viser informantene til at romfolkets mistillit til barnevernet oppstod på bakgrunn av tidligere fornorskningsspolitikk (Fævelen, 2016). Romfamilier har en mistro til velferdsvirksomheter, da de har i flere århundrer opplevd assimilering, rasisme og forskjellsbehandling. Denne formen for mistillit til barnevernet er preget av flere generasjoners erfaringer av tiltak påført på folket. Den mistilliten blir arvet videre til neste generasjon, da deres erfarte utfordringer fortsetter.

Minoritetene viser til frykt og mistillit i barnevernets arbeid, mens sosialarbeidere viser til at relasjonen til familiene er preget av utfordringene de møter på i arbeidet. Av undersøkelsen gjort av Kriz og Skivenes, beskriver mange sosialarbeidere at det er kommunikasjonen som skaper den største barrieren i forholdet mellom dem og familiene. Tolkbruken kan på mange måter være et flott verktøy for arbeidet, men kan i tillegg være et stort problem for kommunikasjonen (Kriz & Skivenes, 2010).

Minoritetsfamiliers egne erfaringer med utfordringer, samt miljøenes oppfatninger av barnevern og andre velferdsinstitusjoner, har bidratt til en mistillit og frykt blant minoritetene. Oss og dem mentaliteten viser seg å bli forsterket i lys av de utfordringene både familiene og barnevernet møter på. Kommunikasjon og kultur viser seg å påvirke relasjonen, og kan som konsekvens dyrke frem en farlig mentalitet innenfor sosialt arbeid.

### **5.3 Makt og Hjelp, hvordan bidrar utfordringene til ulik maktbalanse?**

Makt, som tidligere nevnt er vanligvis tilslørt i hjelperelasjoner. De er ofte skjult innenfor sosialt arbeid, som gjør det viktig å forstå hvilke situasjoner makten befinner seg i, og hvorfor den er skjult for både maktutøver og den som blir påført makten. Makt kan brukes for å både hjelpe og skade innen barnevernets arbeid. Det er derfor sosialarbeidere i sin yrkesrolle kan se på makt som utfordrende da arbeidet innebærer kontroll over andres livssituasjon (Skau, 2016). Dette er med å stille spørsmålet om hvordan makten synliggjør maktforholdet mellom minoritetsfamiliene og sosialarbeiderne på bakgrunn av de utfordringene de møter på.

### **5.4 Minoritetenes utfordringer i lys av Bourdieu**

Bourdieu sitt maktperspektiv innehar en forståelse rundt kapital som gjeldene form for makt. Dette betyr at maktforholdet mellom to individ er påvirket av hvor mye kapital de innehar i forhold til hverandre (Bugge, 2002). Bourdieus kapitalbegrep kan man se i sammenheng med asylsøkende foreldres levekårsutfordringer, da kapital kan brukes som et begrep til å forstå maktbalansen mellom sosialarbeider og foreldrene.

For mange asylsøkende familier var levekårsutfordringer rundt botid og økonomi utfordringer som førte til større usikkerhet rundt egen familiesituasjon. Videre ble det nevnt i artikkelen til Fylkesnes et al., at kommunikasjon var noe foreldrene hadde opplevd som en utfordring, da forholdet var preget av enveiskommunikasjon og fokus på verdiforskjeller (Fylkesnes et al., 2015). I lys av Bourdieus kapitalbegrep, kan det da anses som at foreldrene, i forhold til barnevernet, innehar mindre økonomisk og kulturell kapital. Dette kan være en mulig forklaring på hvorfor flere med innvandrerbakgrunn får veiledning og fattigdomsreducerende tiltak, enn andre grupper innen barnevernet (Berg & Paulsen, 2021). På bakgrunn av de store forskjellene rundt kapital, kan dette være en mulig årsak til hvorfor mangelen på kapital fører til endret maktforhold. Siden foreldrene innehar mindre kulturell og økonomisk kapital som er av verdi i majoritetssamfunnet, vil barnevernet rette tiltak som er med å fremme kapitaløkningen til familiene. Likevel gjør dette at sosialarbeideren, som har mer kapital, får makt over familiens situasjon.

Siden mangelen på eksempelvis kulturell kapital, slik som språk, kan også ha en innvirkning på foreldrenes situasjon, er dette med på å hindre kommunikasjonen mellom foreldrene og barnevernet, som gjør at maktforholdet endres da det er barnevernet som skal føre saken videre. Dette er med på å vise hvordan kulturell kapital kan føre til ulik maktbalanse i barnevernet.

Videre vil Bourdieus forståelse av symbolsk makt også være en måte å forstå hvordan utfordringene bidrar til ulik maktbalanse. Symbolsk makt er makten til å definere, og er relevant å se i lys av utfordringene som romfamilier har opplevd gjennom tidene.

Symbolsk makt omhandler å få en virkelighetsoppfatning til å oppleves som reell, og gjennom assimileringsspolitikk har roms egen kultur og identitet blitt svekket siden 1800-tallet. Ringvirkningene av denne oppfattelsen av rom som en uønsket minoritet ovenfor majoritetssamfunnet, er fortsatt noe som en kan se med henhold til de utfordringene romfamilier opplever i møte med barnevernet.

Av artiklene i denne oppgaven, har romfamilier uttrykt at deres mistillit til barnevernet er preget av den strenge politikken som har blitt ført på minoriteten. Assimileringspolitikk, slik som sigøynerparagrafen i fremmedloven, skapte strenge rammer og tiltak over romfamiliene som bosatte seg i Norge. Barnevernstiltak, som plasseringen av barn, eller fornorskningen på skolen var også preget av de rammene som politikken stadfestet i lovgivningen. I lys av Bourdieus maktperspektiv, kan en se på dette som en måte å skape en virkelighetsoppfatning. Da den norske regjeringen på 1800-tallet førte streng assimileringsspolitikk blant nasjonale minoriteter i Norge, var dette med på å skape en stigmatisering og identitetsforventning av minoritetsfamiliene. De ble stemplet med negative assosiasjoner, som førte til en virkelighetsoppfatning i samfunnet om romfolkets identitet. Når symbolsk makt utøves på et statlig nivå, kan dette ha en større effekt på befolkningens virkelighetsoppfattelse, da rammer og lover regulert på statlig nivå har stor påvirkning på befolkningens egne liv.

På denne måten kan en se hvordan symbolsk makt utøvd gjennom politikken kan ha ført til hvorfor romfolket har blitt stigmatisert som minoritet i flere generasjoner. Videre kan man se ringvirkningene av den symbolske makten ført på minoriteten, i romfamiliers erfaringer fra barnevernet. Berg og Paulsen sin studie viste til at romfamilier opplevde kulturen som en utfordring. Erfaringene om at sosialarbeiderne ikke viste forståelse for kulturelle ord og uttrykk førte til utfordringer innen kommunikasjon. Videre i Fævelen sin studie, uttrykte noen sosialarbeidere at deler av romfamiliers kulturelle aspekter, ikke nødvendigvis er i tråd med det moderne samfunn. Disse forståelsene for kultur av både romfolket og barnevernet, viser store kontraster i sine perspektiv. En kan dermed undre seg over om forståelsen for roms kultur, er blitt slik på bakgrunn av den symbolske makten som ble utøvd mot minoriteten.

## **5.5 Minoritetenes utfordringer i lys av Foucault**

Foucaults maktperspektiv gir uttrykk for at kunnskap er makt, og kan ses i lys av utfordringene som innvandrereforeldre har i møte med barnevernet. Barnevernet er blitt kritisert, og har fått et dårlig rykte i innvandrer miljøene som har ført til at mange innvandrereforeldre har fått en mistillit til barnevernets arbeid. Vanligvis møter barnevernet asylsøkende familier i svært pressende situasjoner. Levekårene til denne gruppen har en rekke stressfaktorer, som psykiske påkjenninger, økonomiske begrensninger og kort botid. Disse faktorene kan utgjøre en risiko for foreldrenes omsorgsevne (Berg & Tronstad, 2015). Rammene for familielivet til asylsøkende familier endres i lys av flyktningerrelaterte faktorer, og kan være en mulig grunn til hvorfor barnas omsorgssituasjon er annerledes. Barnevernet møter da asylsøkende familier i en periode hvor familiene er preget av stressorer, som også kan ha en virkning på hvor mye foreldrene kan, og vet om barnevernets arbeid.

Foreldrene ankommer et nytt land der de må tilvenne seg en ny kultur, samfunn og språk i løpet av kort tid. I lys av kommunikasjonsproblemer som både sosialarbeidere og foreldre møter på i barnevernets arbeid, kan man argumentere for at det er sosialarbeideren som står med mest kunnskap. Dette kan argumenteres på bakgrunn av at det er sosialarbeideren som i hovedsak står med mest kunnskap om barnevernets praksis, men også med tanke på det kulturelle aspektet i forhold til samfunnet. Ved bruken av tolk, og de utfordringer det bærer med seg, er innvandrereforeldrene i en posisjon der de fortsatt må integreres i et nytt samfunn, som fører til at de har mindre kunnskap og forståelse som er av verdi i storsamfunnet. På denne måten kan man ved bruk av Foucaults maktperspektiv se hvordan maktbalansen mellom sosialarbeideren og foreldrene påvirkes i lys av tolkeproblemer.

Videre har Foucault en forståelse for at makt i et samfunn kan utøves ved å hindre uønsket atferd ved bruk av normer og regler (Gutting & Oksala, 2021). I lys av de problemene som informanter av enslige mindreårige asylsøkere har erfart, vil dette være relevant å se på i forhold til maktforholdet mellom barna og sosialarbeideren. Med dette maktperspektivet, viser Foucault til at makt utøves for å korrigere avvikende atferd slik at individet kan leve ut fra de normene som er gitt av storsamfunnet.

Noen av informantene til Skårdalsmo og Harnischfeger viste til reglene som ble pålagt barna av barnevernet, førte til misforståelser og konflikter (Skårdalsmo & Harnischfeger, 2017). Reglene skiftes over tid, og nye ble laget av de ansatte. Informantene påpekte at konfliktene oppsto på bakgrunn av den måten reglene ble synliggjort for barna. Holdningen og tonen ansatte hadde ovenfor barna ble erfart som problematisk. Reglene ved institusjonen kan ses som et



forsøk på å kontrollere atferden til barna, i stedet for at ansatte prøver å gi barna forståelse. Med hensyn til maktperspektivet og informantenes erfaringer, kan dette vise til hvordan regler utført med kontroll som mål, blir en motsetning til arbeid som skal preges av forståelse og omsorg.

### **5.6 Lys i enden av tunnelen?**

Selv om mange av utfordringene har ført til både mistillit og ulik maktbalanse mellom sosialarbeiderne og familiene, er det viktig å se på hvordan man på bakgrunn av disse utfordringene, kan gi minoritetene makt i relasjonen. Hvordan man som sosialarbeider bidrar til å bygge opp relasjonen, kan være et viktig element i å sørge for at forholdet mellom sosialarbeider og bruker ikke blir preget av makt og kontroll, men heller brukervedvirkning og empowerment.

Med tanke på utfordringene rundt kommunikasjon, kan mye av flyktningeforeldres brukervedvirkning forsvinne bak språkforståelse og tolkeproblemer. En studie av Berg og Valenta viser til at familienes levekårsfaktorer kan være preget av lang asylsøkeprosess, krig og flukt som påvirker deres psykiske helse, og deres evne til å forsørge for barnas omsorgssituasjon (Berg & Valenta, 2008). Som Fylkesnes et al. beskriver, kan disse flyktningerelaterte faktorene påvirke foreldrenes evne til å både bearbeide informasjonen barnevernet gir, men også evnen til å gå i dialog med barnevernet (Fylkesnes et al., 2017). Familiens livssituasjon kan gjøre de til en ekstra sårbar brukergruppe i møte med barnevernet. I situasjoner der kommunikasjonsutfordringer oppstår, kan utfordringer på bakgrunn av maktforholdene medføre til at barnevernet ender opp med å bruke stereotypisk kunnskap om minoriteten, enn informasjon de får fra familien (Manum, 2015). Dette fører til at kommunikasjonens grunnlag blir dannet på sosialarbeiderens forforståelse av minoriteten, i motsetning til familiens egne meninger og erfaringer.

Det er i en slik sammenheng barnevernet kan ende med mest makt i relasjonen til familien. Derfor er det viktig å tenke over at grunnlaget for kommunikasjon burde bestå av gjensidig dialog fra begge parter for å unngå faren for at kommunikasjon styres av en «oss» og «dem»-mentalitet (Manum, 2015). Brukervedvirkning i denne konteksten kan forstås med at barn og foreldre i kontakt med barnevernet, er deltakende i sin egen sak (Seim & Slettbø, 2007). Ved brukervedvirkning, nevner Arnstein at familiene må ha reell innflytelse for at medvirkningen skal gi brukeren makten tilbake (Seim & Slettbø, 2007). Gjensidighet og likeverdighet er faktorer i kommunikasjonen som kan være med å bidra til at familiene får økt brukervedvirkning i sin egen sak. Derfor er det viktig at sosialarbeideren i arbeid med familier

preget av flyktningerelaterede stressorer, viser hensyn til deres livssituasjon, og prøver å gi familien økt brukermedvirkning i en livssituasjon som er preget av mye uforutsigbarhet.

En kan antyde lignende praksis for barnevernets arbeid med romfamilier, men i stedet for å rette fokuset mot brukermedvirkning, kan det være elementært at sosialarbeideren retter fokuset mot empowerment.

Empowerment er et begrep som omhandler individer og grupper i avmaktssituasjoner, og hvordan en ved hjelp av makt, medvirkning og mestring kan komme ut av avmakten (Askheim, 2012). Romfamilier som en nasjonal minoritet har lenge vært preget av undertrykkelse og diskriminering av ulike velferdsinstitusjoner. Og det er ikke uvanlig å tenke seg til at arbeidet med denne brukergruppen kan være farget av stereotypier og forforståelser om deres kultur enn deres egne erfaringer. Mange av utfordringene gjeldene denne brukergruppen omhandlet kultur og kulturforståelse.

Av artikkelen til Manum, blir det fremhevet at kultur kan best forstås som en referanseramme for ens atferd og væremåte (Manum, 2015). Derfor er det viktig å presisere at kultur ikke må være bestemmende for atferd og væremåte, som det fort kan bli i situasjoner der man opplever kulturen som svært annerledes i forhold til storsamfunnet. Manum beskriver videre i artikkelen at kulturbegrepet dessverre har fått en lignende funksjon i det moderne samfunn, slik som begrepet rase tidligere har blitt brukt (Manum, 2015). Dette kan være en faktor som i arbeidet med minoriteten bidrar til større maktforskjell mellom sosialarbeideren og romfamilien. Ved bruk av empowerment, i lys av brukermedvirkning og mestring, kan dette være med på å gi romfamiliene mer kontroll over sin egen sak. Sosialarbeiderens bruk av empowerment i arbeid med disse familiene kan gi en positiv innvirkning på brukermedvirkningen og videre kulturforståelse (Askheim, 2012). Dette kan også være med på å gi minoriteten mer tillit til barnevernet og andre velferdsinstitusjoner.

Når det gjelder de utfordringene som minoritetsfamiliene erfarer i barnevernets arbeid, kan sosialarbeideren ved bruk av både brukermedvirkning og empowerment være med på å jevne ut maktforholdet mellom barnevernet og minoritetene. Utfordringene rundt både kommunikasjon og kultur kan medbringe faktorer som fører til ujevn maktbalanse i relasjonen til familiene og sosialarbeiderne. Derfor er det viktig at man i barnevernets arbeid er med på å fremme brukermedvirkning og empowerment som redskap i å sørge for at minoritetene kan være med på å bestemme over seg selv og sin egen livssituasjon.



## **6.0 Avslutning**

Barnevernets arbeid er preget av utenforliggende faktorer som preger deres praksis og relasjon til familiene de jobber med. Denne oppgaven har forsøkt å rette fokus på de utfordringene som finnes i barnevernets arbeid med etniske og nasjonale minoriteter. For å belyse problemstillingen, har jeg anvendt litteratur og forskning om utfordringene som finnes i barnevernets arbeid med minoritetsfamilier. Maktforholdet og tilliten som skapes i barnevernets relasjoner til familiene er faktorer som kan påvirke og bli påvirket av de utfordringene som er til stede. For å forstå sammenhengen mellom makt og avmakt i barnevernets utfordringer, har oppgaven berodd seg på maktperspektivene til Bourdieu og Foucault for bredere forståelse av oppgavens omfang, og via begreper som brukermedvirkning og empowerment sett på hvordan situasjonene til familiene fremmes eller hemmes av de utfordringene som er til stede.

### **6.1 Avsluttende refleksjoner**

I løpet av denne oppgaven har jeg forsøkt å se hvilke utfordringer som finnes innen barnevernets arbeid med minoritetsfamilier. Litteraturen valgt for denne oppgaven peker på at det finnes opplevde utfordringer innen kultur og kommunikasjon både hos minoritetsfamiliene og sosialarbeiderne. Dette er utfordringer som jeg var forberedt på å finne, da jeg har selv observert dette fra egen praksis. Kommunikasjonsutfordringer og kulturutfordringer er blitt forsket på lenge, og er tilstedeværende i praksisen til barnevernet. Dessuten er det en naturlig tanke at komplikasjoner kan oppstå i arbeid der man opplever forskjeller i både språk og kulturforståelse.

I lys av delspørsmålene, kommer det frem av studiene at både minoritetsfamiliene og sosialarbeiderne har erfart utfordringer av både kommunikasjon og kultur. Likevel indikerer funnene at det finnes erfarte forskjeller i hvordan utfordringene innen barnevernet forstås og oppleves, på bakgrunn av om man er representant av minoritetene eller sosialarbeiderne.

Av diskusjonen kommer det frem at asylsøkende familier har erfart kommunikasjonsutfordringer med faktorer som enveiskommunikasjon og forståelse som preger utfordringen. Romfamiliene har uttrykt kommunikasjonsvansker med preg av kultur som en utfordring, slik som uttrykksmisforståelser. Videre har sosialarbeidere også erfart utfordringer, men i stedet rettet fokuset mot tolkeproblemer og relasjonsbygging. Dermed indikerer funnene at det finnes utfordringer rundt kommunikasjon og kultur innen barnevernets arbeid, men at fokuset på hvilke faktorer som preger utfordringen kan være annerledes.

Utfordringene påvirker familiene og deres relasjon til barnevernet. Mine funn viser til at graden av tillit og mistillit kan være preget av forholdet familiene har til sosialarbeiderne. Utfordringene som partene erfarer, kan være med å påvirke forholdet. Hvordan makt er med å synliggjøre maktfordelingen og utfordringene, kan forstås i sammenheng med oppgavens maktperspektiv.

Makt og kontroll er begrep som viser seg å ha innflytelse på relasjonen og utfordringene. Symbolsk makt, kapital, rammer og verdier preger de utfordringene som er tilstedeværende i barnevernets relasjon til minoritetene, men kan også påvirke maktfordelingen blant sosialarbeiderne og familiene. Det å forstå hvordan makten påvirker forholdet, hvordan den bidrar til å gi og ta kontroll fra begge parter, er noe jeg erkjenner som viktig i sosialt arbeid. Ved å forstå anerkjennelse og diskrimineringsprosessene som foregår i utfordringene som oppstår i sosialt arbeid, sørger man for at maktforholdene blir synliggjort i de relasjonene som bygges.

Avslutningsvis vil jeg påpeke at synliggjøringen av den makten som er tilslørt i hjelperelasjoner, er med på å fremme brukermedvirkning og empowerment i barnevernet, til tross for de utfordringer som finner sted i relasjonene. Brukermedvirkning og empowerment er viktige begrep i diskusjonen om makt innen barnevernet. Derfor er det viktig å ha en forståelse for hvilke utfordringer som finnes i barnevernets arbeid med minoritetsfamilier. Å erverve den kunnskapen som trengs for å benytte seg av brukermedvirkning og empowerment i relasjonen, er med på å hindre at relasjonene som skapes blir preget av makt og kontroll.

## Referanser

- Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i helse -og sosialfaglig arbeid: floskel, styringsverktøy, eller frigjøringsstrategi?*. Gyldendal akademisk.
- Berg, A.-J., Flemmen, A. B., & Gullikstad, B. (2010). *Innledning: interseksjonalitet, flertydighet og metodologiske utfordringer*.  
<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/11428/article.pdf?sequence=2>
- Berg, B., & Paulsen, V. (2021). *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget.
- Berg, B., & Tronstad, K. R. (2015). *Levekår for barn i asylsøkerfasen*. NTNU Samfunnsforskning.
- Berg, B., & Valenta, M. (2008). *Flukt, eksil og flyktningers sosiale integrasjon*. Norges Forskningsråd.
- Berg, B., Ellingsen, I. T., Levin, I., & Kleppe, C. (2015). *Sosialt arbeid: en grunnbok*. Universitetsforlaget.
- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G. M., Garvik, M., & Tøssebro, J. (2017). *Myter eller realiteter? møter mellom innvandrere og barnevernet*. Tidsskriftet Norges barnevern:  
<https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2451555/Myter%20bog%20realiteter%20%20bendelig.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bugge, L. (2002). *Pierre Bourdieus teori om makt*. AGORA.
- Dalgard, A. B., Wiggen, K. S., & Dyrhaug, T. (2018). *Enslige mindreårige asylsøkere 2015-2016 demografi, barnevern, arbeid, utdanning og inntekt*. Statistisk sentralbyrå.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving (6.utg.)*. Gyldendal akademisk.
- Douglas, M., & Saus, M. (2019). Invisible differentness in sami child protection services. *Child care in practice*, ss. 251-265.
- Dysthe, K. (2016). *PICO*. Helsebiblioteket  
<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/sporsmalsformulering/pico>
- FO. (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument*.  
<https://www.fo.no/getfile.php/1311735-1585635696/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Forente nasjoner. (2006). *FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av de forente nasjoner 20. november 1989; ratifisert av Norge 8.januar 1991 (Revs. oms. mars 2003 med tilleggspkollor)*. Barne-og familiedepartementet:  
[https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns\\_barnekonvensjon.pdf](https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf)
- Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R., & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet- en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres erfaringer. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, ss. 81-96.
- Fylkesnes, M., Iversen, A. C., & Nygren, L. (2017). Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents narratives about encountering child welfare services in Norway. *Wiley; child and family social work*, ss. 196-203.

- Fævelen, M. (2016). Rom for forskjell? *Fontene forskning*, ss. 16-28.
- Gutting, G., & Oksala, J. (2021). "Michel Foucault". Stanford encyclopedia of philosophy: <https://plato.stanford.edu/entries/foucault/>
- Hammer, S. (2021). *Michel Foucault*. Store norske leksikon: [https://snl.no/Michel\\_Foucault](https://snl.no/Michel_Foucault)
- Haugen, H. M. (2019). *Galt samme hva vi gjør? staten og romanifolket/taterne*. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.2387-4546-2019-03-04>
- Haugen, H. M. (2019). Galt samme hva vi gjør? staten og romanifolket/taterne. *Kritisk Juss*, ss. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-4546-2019-03-04>.
- Kalkman, K., & Kibsgaard, S. (2019). *Vente, Håpe, Leve. Familier på flukt møter norsk hverdagsliv*. Universitetsforlaget.
- Kalve, T., & Dyrhaug, T. (2011). Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2009. *Statistisk sentralbyrå*, s. Rapport nr.39/2011.
- Kriz, K., & Skivenes, M. (2010). Lost in translation: How child welfare workers in Norway and England experience language difficulties when working with minority ethnic families. *The british journal of social work*, ss. 1353-1367.
- Kriz, K., & Skivenes, M. (2011). How child welfare workers view their work with racial and ethnic minority families: The united states in contrast to England and Norway. *Children and youth services review*, ss. 1866-1874.
- Kvålseth, E. H. (2015). Fordi eg var tater- ei narrativ analyse av taterar sine oppvekstforteljingar. ss. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/2769>.
- Lie, B. (2002). *Immigration and immigrants*. Statistisk sentralbyrå.
- Lien, L., Dybdahl, R., Siem, H., Julardzija, I., & Bakke, H. H. (2019). *Asylsøkere og Flyktninger; psykisk helse og livsmestring*. Universitetsforlaget.
- Lund, A. B., & Moen, B. B. (2010). *Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge*. Tapir akademisk forlag.
- Manum, O. A. (2015). Innvandrernes utfordringer til norsk barnevern. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, ss. 140-146.
- Mattsson, T. (2014). Intersectionality as a useful tool: Anti-oppressive social work and critical reflection. *Affilia: journal of women and social work*, ss. 29(1) 8-17.
- Paulsen, V., Berg, B., & Michelsen, H. (2015). Barnevernets arbeid med barn i asylsøkerfasen. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, ss. 222-231.
- Seim, S., & Slettbø, T. (2007). *Brukermedvirkning i barnevernet*. Universitetsforlaget.
- Skau, G. M. (2016). *Mellom makt og hjelp-om det flertydige forholdet mellom klient og hjelper (4. utg.)*. Universitetsforlaget .
- Skau, G. M. (2017). *Gode fagfolk vokser; personlig kompetanse i arbeid med mennesker (5. utg.)*. Cappelen Damm akademisk.
- Skytte, M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid (3.utg.)*. Gyldendal.

- Skårdalsmo, E. M., & Harnischfeger, J. (2017). Vær snill! Råd fra enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger til voksne omsorgsgivere. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, ss. 6-21.
- SSB. (2021). SSB. Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/barne-og-familievern/statistikk/barnevern>
- St.meld. nr 15 (2000-2001). *Nasjonale minoriteter i Noreg- om statleg politikk overfor jødar, kvener, rom, romanifolket og skogfinnar.*
- Tveiten, S., & Boge, K. (2014). *Empowerment i helse, ledelse og pedagogikk- nye perspektiver.* Gyldendal Akademisk.
- UDI. (2020). *Asylsøknader enslige mindreårige asylsøkere 2020.* UDI statistikk og analyse: <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/asylsoknader-enslige-mindrearige-asylsokere-2020/>
- Utlendingsforskriften. (2009, FOR-2009-10-15-1286). *Forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her.* Lovdata: [https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-10-15-1286/KAPITTEL\\_8#KAPITTEL\\_8](https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-10-15-1286/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8)
- Watters, C. (2013). Kapittel 3: Enslige flyktningebarn- en teoretisk og internasjonal oversikt. I K. Eide, *Barn på flukt: psykososialt arbeid med enslige mindreårige flyktninger* (ss. 48-60). Gyldendal akademisk.
- Wilken, L. (2008). *Kapittel 4: makt og symbolsk vold.* Akademisk forlag.
- Wæhle, E. (2018). *Minoritet.* Store norske leksikon: <https://snl.no/minoritet>





## Vedlegg I Søkelogg

Dato for søk	database	søkeord	avgrensninger	Antall treff	Antall leste abstract	Antall utvalgte artikler
03.03.2022	Søk 1 (pilotsøk) NTNU Oria	«minoritet» «barnevern»	Fagfellevurdert Artikkel 2010-2021	28	5	0
22.03.2022	Søk 2 Social services abstracts	«ethnic minorities» «child welfare»	Peer reviewed Scholarly journals 2010-2021	86	2	2
22.03.2022	Søk 3 Social services abstracts	«child welfare» «ethnic minority»	Peer reviewed Scholarly journals 2010-2021	185	1	1
23.03.2022	Søk 4 Idunn	«enslige mindreårige asylsøkere» Barnevern*	Vitenskapelig publikasjon  2010-2021	5	1	1
23.03.2022	Søk 5 Social Services abstracts	Immigrant* «child welfare»	Peer reviewed  2010-2021	787	2	2
23.03.2022	Søk 6 NTNU Oria	Romani* Barnevern*	  2010-2021	44	4	2
24.03.2022	Søk 7 NTNU Oria	«enslige mindreårige asylsøkere» Barnevern*	Fagfellevurdert tidsskrift  2010-2021	34	2	1
24.03.2022	Søk 8 Social services abstracts	«child welfare» romani*	Peer reviewed  2010-2021	126	2	0
24.03.2022	Søk 9 NTNU Oria	«child welfare» «child immigrant»	Fagfellevurdert tidsskrift  2010-2022	355	4	1
24.03.2022	Søk 10 Social services abstracts	«child welfare» AND Romani* OR Gypsy*	Peer reviewed  2010-2021	227	2	1
29.03.2022	Søk 11 NTNU Oria	Barnevern* Minoritet*	Fagfellevurdert 2010-2021	110	0	0
30.03.2022	Søk 12 Idunn	Rom* OR gypsy* AND	Vitenskapelig artikkel	78	3	0

		Barnevern*	2010-2021			
--	--	------------	-----------	--	--	--

